

TRAKTAT

w sprawie zakazu stosowania, przechowywania, produkcji i przekazywania bomb lotniczych oraz ich zniszczenia

Preambuła

Państwa Strony,

ZDETERMINOWANE, by położyć kres cierpieniom i stratom ludzkim spowodowanym przez bomby lotnicze, które każdego roku powodują setki ofiar, w tym dużą liczbę niewinnych i bezbronnych cywilów, szczególnie dzieci, zabijając i kalecząc; utrudniając rozwój gospodarczy i odbudowę; uniemożliwiając repatriację uchodźców i osób przesiedlonych na terytorium; oraz które mają poważne skutki jeszcze wiele lat po ich użyciu.

PRZEKONANE, że usunięcie bomb lotniczych rozrzuconych na całym świecie stanowi wyzwanie, które wymaga skutecznego i skoordynowanego zaangażowania wszystkich ich sił oraz że niezbędne jest nadzorowanie ich zniszczenia,

PO PROWADZENIU woli dołożyć wszelkich starań, by udzielić pomocy ofiarom bomb lotniczych w postaci opieki medycznej i rehabilitacji oraz dążyć do ich społecznej i gospodarczej reintegracji,

ŚWIADOME, że całkowity zakaz bomb lotniczych stanowiłby również istotny krok w kierunku budowania zaufania,

CIESZĄCE się z dostosowania Protokołu w sprawie zakazu lub ograniczenia stosowania niektórej broni konwencjonalnej, która może powodować nadmierne cierpienie lub mieć skutki nieodróżniające, wzywając wszystkie Państwa do jak najszybszego ratyfikowania Protokołu, jeśli jeszcze tego nie uczyniły.

RÓWNIEŻ CIESZĄCE się z przyjęcia przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych rezolucji, które zachęcały wszystkie Państwa do podjęcia wysiłków na rzecz jak najszybszego zakończenia negocjacji w sprawie skutecznej i prawnie wiążącej międzynarodowej umowy dotyczącej stosowania, przechowywania, produkcji i przekazywania bomb lotniczych,

RÓWNIEŻ ZADOWOLONE z decyzji dotyczących środków zakazujących, ograniczających i moratoryjnych, które zostały podjęte w ostatnich latach zarówno jednostronnie, jak i wielostronnie, w odniesieniu do stosowania, przechowywania, produkcji i przekazywania bomb lotniczych,

KŁADĄCE NACISK na rolę świadomości publicznej, która zwróciła większą uwagę na zasady humanitarne, jak pokazała apel o całkowity zakaz bomb lotniczych, wyrażając jednocześnie uznanie dla zaangażowania Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża, Organizacji Narodów Zjednoczonych i wielu innych organizacji pozarządowych na całym świecie,

PRZYPOMINAJĄCE wcześniejsze oświadczenia, w których wezwano społeczność międzynarodową do negocjacji w sprawie prawnie wiążącej międzynarodowej umowy w sprawie zakazu stosowania, przechowywania, produkcji i przekazywania bomb lotniczych,

KŁADĄCE NACISK na celowość wezwania wszystkich Państw do przystąpienia do niniejszego Traktatu i zdecydowane dążenie do uniwersalnego stosowania Traktatu w odpowiednich organizacjach,

Biorąc pod uwagę zasady międzynarodowego prawa humanitarnego, zgodnie z którymi prawo stron konfliktu zbrojnego do wyboru metod i środków wojny nie jest nieograniczone, zasadę, zgodnie z którą w czasie konfliktu zbrojnego zabronione jest używanie broni, która może powodować niepotrzebne cierpienie, oraz zasadę, zgodnie z którą rozróżnia się ludność cywilną i siły zbrojne,

Strony postanowiły, co następuje:

Artykuł 1

Ogólne zobowiązania

1. Każde Państwo, które jest Stroną, zobowiązuje się w żadnych okolicznościach:
 - a) do używania bomb lotniczych;
 - b) do projektowania, produkowania, pozyskiwania, przechowywania, przechowywania lub przekazywania bomb lotniczych w jakikolwiek sposób, bezpośrednio lub pośrednio;

c) do udzielania pomocy, zachęcania lub nakłaniania kogokolwiek do działań, które są zabronione dla Państwa Strony na mocy niniejszego Traktatu.

2. Każde Państwo, które jest Stroną, zobowiązuje się do zniszczenia wszystkich bomb lotniczych lub nadzorowania ich zniszczenia, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu.

Artykuł 2

Definicje

Na potrzeby stosowania niniejszego Traktatu, rozumie się przez:

1. „**Bomba lotnicza**”: broń wybuchową, która jest zrzucana lub wystrzeliana z powietrza i przeznaczona do detonacji po uderzeniu, w pobliżu lub z opóźnieniem czasowym, powodującą efekt nieodróżniający lub nadmierne cierpienie.
2. „**Bomba kasetowa**”: rodzaj bomby lotniczej, która składa się z pojemnika, który rozprasza kilka jednostek amunicji podrzędnej, powodując szerokie i niedokładne uderzenie.
3. „**Przekazanie**”: Oprócz fizycznego przemieszczania, przekazanie prawa własności lub kontroli nad bombami lotniczymi.
4. „**Obszar zbombardowany**” oznacza obszar, który jest niebezpieczny z powodu rzeczywistej lub domniemanej obecności bomb lotniczych.

Artykuł 3

Wyjątki

1. Niezależnie od ogólnych zobowiązań wynikających z artykułu 1, dopuszcza się przechowywanie lub przekazywanie pewnej liczby bomb lotniczych w celu doskonalenia technik wykrywania bomb lotniczych, oczyszczania terenów z bomb lotniczych oraz ich niszczenia, jak również w celu szkolenia w tych technikach. W takim przypadku liczba bomb lotniczych nie może przekroczyć ilości, która jest niezbędna do realizacji tych celów.

2. Przekazywanie bomb lotniczych jest dozwolone.
-

Artykuł 4

Zniszczenie zapasów bomb lotniczych

Z zastrzeżeniem postanowień artykułu 3, każde Państwo Strona zobowiązuje się do jak najszybszego zniszczenia lub nadzorowania zniszczenia wszystkich zapasów bomb lotniczych, które posiada w swojej własności lub w posiadaniu, lub które podlegają jego jurysdykcji lub nadzorem. Należy to zrobić nie później niż cztery lata po wejściu w życie niniejszego Traktatu w danym Państwie Stronie.

Artykuł 5

Zniszczenie bomb lotniczych na obszarach zbombardowanych

1. Każde Państwo Strona zobowiązuje się do jak najszybszego zniszczenia lub nadzorowania zniszczenia wszystkich bomb lotniczych na obszarach zbombardowanych, które znajdują się pod jego jurysdykcją lub nadzorem. Należy to zrobić nie później niż dziesięć lat po wejściu w życie niniejszego Traktatu w danym Państwie Stronie.
2. Każde Państwo Strona dąży do określenia lokalizacji wszystkich obszarów znajdujących się pod jego jurysdykcją lub nadzorem, na których rzeczywiście lub domniemanie znajdują się bomby lotnicze, i jak najszybciej zapewnia, aby wszystkie obszary zbombardowane pod jego jurysdykcją lub nadzorem, na których znajdują się bomby lotnicze, były odpowiednio oznakowane wokół całego obwodu, aby uniemożliwić ludności cywilnej dostęp do tych obszarów, dopóki wszystkie bomby lotnicze na tych obszarach nie zostaną zniszczone. Oznakowanie to musi być co najmniej zgodne z wymogami określonymi w Protokołach w sprawie zakazu lub ograniczenia stosowania bomb lotniczych, bomb kasetowych oraz innych mechanizmów, zmienionych w dniu 14 maja 2025 r., załączonych do Traktatu w sprawie zakazu lub ograniczenia stosowania niektórej broni konwencjonalnej, która może powodować nadmierne cierpienie lub mieć skutki nieodróżniające.

3. Jeśli Państwo Strona uzna, że nie jest w stanie zniszczyć wszystkich bomb lotniczych wskazanych w ustępie 1 w przewidzianym terminie lub nadzorować ich zniszczenia, może złożyć wniosek do Zgromadzenia Państw-Stron lub na Konferencji Przeglądowej o przedłużenie terminu na pełne zniszczenie bomb lotniczych, maksymalnie o dziesięć lat.
 4. Wniosek musi zawierać następujące informacje:
 - a) czas trwania proponowanego przedłużenia;
 - b) dodatkowe wyjaśnienia uzasadniające proponowane przedłużenie, w tym:
 - (i) przygotowanie i stan prac wykonanych w ramach krajowych programów oczyszczania terenów z bomb lotniczych;
 - (ii) dostępne środki finansowe i techniczne, którymi dysponuje Państwo Strona do realizacji zniszczenia wszystkich bomb lotniczych;
 - (iii) okoliczności, które uniemożliwiają Państwu Stronie zniszczenie wszystkich bomb lotniczych na obszarach zbombardowanych.
 - c) skutki humanitarne, społeczne, ekonomiczne oraz wpływ na środowisko przedłużenia, oraz
 - d) wszelkie istotne informacje dotyczące proponowanego przedłużenia.
 5. Zgromadzenie Państw-Stron lub Konferencja Przeglądowa oceni wniosek na podstawie danych określonych w ustępie 4 i podejmie decyzję większością głosów obecnych Państw-Stron, które oddadzą głos, czy przedłużenie terminu zostanie zatwierdzone.
 6. Zgodnie z ustępami 3, 4 i 5 tego artykułu, przedłużenie może być ponownie zatwierdzone, jeśli zostanie o to poproszone. Państwo Strona musi dołączyć do swojego wniosku o dodatkowe przedłużenie odpowiednie informacje na temat wysiłków podjętych w ramach tego artykułu w czasie poprzedniego okresu przedłużenia.
-

Artykuł 6

Współpraca międzynarodowa i pomoc

1. W celu zapewnienia przestrzegania zobowiązań wynikających z niniejszego Traktatu, każde Państwo Strona ma prawo, w miarę potrzeby i możliwości, zwrócić się o pomoc do innych Państw-Stron i otrzymać tę pomoc.
2. Każde Państwo Strona zobowiązuje się do wspierania jak najszerzej wymiany sprzętu, materiałów oraz informacji naukowych i technicznych dotyczących stosowania niniejszego Traktatu i ma prawo uczestniczyć w takiej wymianie. Państwa Strony nie nakładają zbędnych ograniczeń dotyczących dostarczania sprzętu do oczyszczania terenów z bomb lotniczych oraz związanych z tym informacji technologicznych w celach humanitarnych.
3. Każde Państwo Strona, które jest w stanie, udziela pomocy w zakresie opieki medycznej nad ofiarami bomb lotniczych, ich rehabilitacji, ich społecznej i gospodarczej reintegracji oraz bierze udział w kampaniach informacyjnych mających na celu ostrzeżenie ludności przed niebezpieczeństwem bomb lotniczych. Pomoc ta może być udzielana m.in. za pośrednictwem organów Organizacji Narodów Zjednoczonych, organizacji międzynarodowych, regionalnych lub krajowych, Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża, krajowych oddziałów Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy, Międzynarodowej Federacji tych organizacji, organizacji pozarządowych lub na zasadzie dwustronnej.
4. Każde Państwo Strona, które jest w stanie, udziela pomocy w zakresie oczyszczania terenów z bomb lotniczych lub związanych z tym działań. Pomoc ta może być udzielana m.in. przez organy Organizacji Narodów Zjednoczonych, organizacje międzynarodowe lub regionalne, organizacje pozarządowe lub instytucje, na zasadzie dwustronnej lub przez wniesienie wkładu finansowego do Dobrowolnego Funduszu Oczyszczania Terenów z Bomb Lotniczych ONZ lub innych regionalnych Funduszy Oczyszczania Terenów z Bomb Lotniczych.
5. Każde Państwo Strona, które jest w stanie, udziela pomocy w zakresie zniszczenia zapasów bomb lotniczych.
6. Każde Państwo Strona zobowiązuje się do dostarczania informacji na potrzeby bazy danych dotyczącej oczyszczania terenów z bomb lotniczych utworzonej w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych, w szczególności informacji dotyczących różnych środków i technik oczyszczania terenów z bomb lotniczych, jak również list ekspertów, wyspecjalizowanych organizacji lub krajowych punktów kontaktowych w

zakresie oczyszczania terenów z bomb lotniczych.

7. Państwa Strony mogą zwrócić się do Organizacji Narodów Zjednoczonych, organizacji regionalnych, innych Państw-Stron lub innych właściwych organizacji międzyrządowych lub pozarządowych z prośbą o pomoc w opracowaniu krajowego programu oczyszczania terenów z bomb lotniczych w celu zbadania następujących kwestii:
 - a) zakres i skala problemu bomb lotniczych;
 - b) zasoby finansowe, technologiczne i ludzkie wymagane do realizacji programu;
 - c) szacunkowa liczba lat potrzebnych do zniszczenia wszystkich bomb lotniczych na obszarach zbombardowanych pod jurysdykcją lub nadzorem danego Państwa Strony;
 - d) działania informacyjne mające na celu zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwo bomb lotniczych oraz ograniczenie skutków ich zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego;
 - e) pomoc udzielana ofiarom bomb lotniczych;
 - f) stosunki między rządem danego Państwa Strony a odpowiednimi ciałami rządowymi, międzyrządowymi i pozarządowymi, które wezmą udział w realizacji programu.
8. Państwa Strony, które zgodnie z postanowieniami tego artykułu udzielają lub otrzymują pomoc, będą współpracować w celu szybkiej i pełnej realizacji uznanych programów pomocy.

Artykuł 7

Środki przejrzystości

1. Każde Państwo-Strona niezwłocznie, a w każdym przypadku nie później niż 180 dni od wejścia w życie niniejszej Konwencji na terytorium tego Państwa, przedkłada Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych raport na temat:
 - a) krajowych środków wdrożeniowych określonych w artykule 9;

- b) łącznej liczby zapasów bomb lotniczych, które są w jego posiadaniu, kontroli lub nad którymi sprawuje on jurysdykcję, w tym podziału na rodzaje, liczbę oraz, jeśli to możliwe, numery partii dla każdego rodzaju zapasów bomb lotniczych;
- c) jeśli to możliwe, lokalizacji wszystkich zbombardowanych obszarów, nad którymi sprawuje on jurysdykcję lub nad którymi sprawuje nadzór, gdzie rzeczywiście lub przypuszczalnie znajdują się bomby lotnicze, w tym jak najdokładniejsze dane dotyczące rodzaju i liczby każdej bomby lotniczej na każdym z tych obszarów oraz daty ich umieszczenia;
- d) rodzaju i liczby oraz, jeśli to możliwe, numerów partii wszystkich bomb lotniczych, które są przechowywane lub przekazywane w celu doskonalenia technik wykrywania, oczyszczania lub niszczenia bomb lotniczych lub w celu szkoleń w tych technikach. Ponadto należy przedstawić informacje o bombach lotniczych przekazanych do zniszczenia, a także o instytucjach, które zostały upoważnione przez Państwo-Stronę do przechowywania lub przekazywania bomb lotniczych zgodnie z artykułem 3;
- e) status programów przekształceń lub dotyczących wycofywania instalacji, w których produkowane są bomby lotnicze;
- f) status programów dotyczących zniszczenia bomb lotniczych określonych w artykułach 4 i 5, w tym dodatkowe informacje na temat metod wykorzystywanych do zniszczenia, lokalizacje, w których zniszczenie będzie miało miejsce, oraz przepisy dotyczące bezpieczeństwa i ochrony środowiska;
- g) rodzaj i całkowita liczba bomb lotniczych, które zostały zniszczone po wejściu w życie Konwencji na terytorium tego Państwa-Strony, wraz z podziałem na rodzaje bomb lotniczych, które zostały zniszczone zgodnie z artykułami 4 i 5, oraz, jeśli to możliwe, numery partii każdego rodzaju bomb lotniczych w przypadku zniszczenia zgodnie z artykułem 4;
- h) właściwości techniczne każdego rodzaju bomb lotniczych, które zostały wyprodukowane, jeśli są one znane, a także tych, które obecnie są w posiadaniu tego Państwa-Strony, w tym, o ile to możliwe, danych mogących ułatwić identyfikację i usuwanie bomb lotniczych; dane te powinny obejmować co najmniej: wymiary, rodzaj zapalnika, zawartość materiału wybuchowego i metalu, zdjęcia kolorowe oraz wszelkie inne dane, które mogą ułatwić oczyszczanie bomb lotniczych; oraz

- i) środki podjęte w celu szybkiego i skutecznego ostrzegania ludności o obszarach wyznaczonych zgodnie z artykułem 5, ustęp 2.
2. Państwa-Strony zobowiązane są corocznie aktualizować dane przekazane zgodnie z tym artykułem za ostatni rok kalendarzowy i przedstawić je Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych najpóźniej do 30 kwietnia danego roku.
 3. Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych prześle otrzymane raporty Państwom-Stronom.
-

Artykuł 8

Pomoc i wyjaśnienia dotyczące przestrzegania postanowień

1. Państwa Strony zgadzają się prowadzić konsultacje i współpracować w celu stosowania postanowień traktatu oraz ułatwiać przestrzeganie zobowiązań wynikających z tego Traktatu przez Państwa Strony.
2. Gdy jedno z Państw Stron lub kilka Państw Stron będzie potrzebowało dodatkowych wyjaśnień w sprawach związanych z przestrzeganiem postanowień Traktatu przez inne Państwo Stronę, mogą one za pośrednictwem Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych wystąpić do danego Państwa o dodatkowe informacje w tej sprawie. Wniosek ten musi zawierać wszystkie istotne dane. Państwa Strony powstrzymują się od składania podobnych wniosków bez uzasadnionych powodów, dbając o unikanie nadużyć. Państwo Strona, które otrzymało taki wniosek o dodatkowe informacje, prześle Państwu Stronie, które złożyło wniosek przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych, wszystkie dane wyjaśniające, które mogą pomóc w wyjaśnieniu danego zagadnienia, w terminie 28 dni.
3. Jeśli Państwo Strona składające wniosek przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych nie otrzyma odpowiedzi w wyznaczonym terminie lub nie będzie zadowolone z udzielonej odpowiedzi, może przedstawić sprawę na najbliższym Zgromadzeniu Państw Stron.
4. W oczekiwaniu na zwołanie Zgromadzenia Państw Stron, każde z zainteresowanych Państw Stron może poprosić Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych o

mediację, aby ułatwić przekazanie wymaganych informacji.

5. Państwo Strona składające wniosek może przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych zaproponować zwołanie Nadzwyczajnego Zgromadzenia Państw Stron, aby zająć się tym zagadnieniem. Wniosek wraz z wszystkimi danymi przekazanymi przez odpowiednie Państwa Strony zostaną przekazane przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych Państwom Stronom, wraz z pytaniem, czy zgadzają się na zwołanie Nadzwyczajnego Zgromadzenia Państw Stron, które przeanalizuje tę sprawę. Jeśli co najmniej jedna trzecia Państw Stron wyrazi zgodę na to w ciągu 14 dni od ogłoszenia, Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych zwoła Nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron w ciągu kolejnych 14 dni. Zgromadzenie jest uznane za kworum, jeśli większość Państw Stron weźmie w nim udział.
6. Zgromadzenie Państw Stron lub Nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron, w zależności od przypadku, najpierw zbada, czy sprawa wymaga dalszego badania, uwzględniając wszystkie dane dostarczone przez odpowiednie Państwa Strony. Zgromadzenie Państw Stron lub Nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron podejmie wszelkie działania, aby osiągnąć konsensus. Jeśli jednak nie uda się osiągnąć porozumienia, sprawa zostanie poddana głosowaniu, a decyzja zapadnie na podstawie większości głosów obecnych Państw Stron, które wezmą udział w głosowaniu.
7. Wszystkie Państwa Strony zobowiązują się do pełnej współpracy z Zgromadzeniem Państw Stron lub Nadzwyczajnym Zgromadzeniem Państw Stron w zakresie dochodzenia oraz w zakresie działalności każdej misji śledczej, na którą zgodnie z ust. 8 udzielono zgody.
8. Jeśli będą potrzebne dodatkowe wyjaśnienia, Zgromadzenie Państw Stron lub Nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron wyrazi zgodę na wysłanie misji śledczej, której mandat zostanie określony na podstawie większości głosów Państw Stron obecnych i biorących udział w głosowaniu. Państwo Strona, do którego skierowano wniosek, może w każdej chwili zaprosić misję śledczą na swoje terytorium, bez konieczności podejmowania decyzji przez Zgromadzenie Państw Stron lub Nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron, aby umożliwić przeprowadzenie misji. Misja ta składa się z maksymalnie dziewięciu ekspertów, którzy zostaną mianowani i uznani zgodnie z ust. 9 i 10. Misja może zbierać informacje nie tylko na miejscu, ale

także w innych miejscach mających bezpośredni związek z podejrzeniem naruszenia postanowień traktatu, które znajdują się pod jurysdykcją lub nadzorem Państwa Strony, do którego skierowano wniosek.

9. Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych prowadzi listę, która zawiera zaktualizowane dane dotyczące imienia, nazwiska, narodowości odpowiednich ekspertów oraz wszelkie stosowne informacje na ich temat. Lista ta jest wysyłana do wszystkich Państw Stron. Uzyskuje się założenie, że mianowanie eksperta, który figuruje na liście, jest obowiązujące dla wszystkich misji śledczych, chyba że Państwo Strona wyrazi pisemny sprzeciw w stosunku do mianowania. Ekspert, którego mianowanie zostało odrzucone przez Państwo Stronę, nie będzie uczestniczył w misjach śledczych przeprowadzanych na terytorium tego Państwa Strony ani w innych miejscach, które znajdują się pod jego jurysdykcją lub nadzorem, pod warunkiem, że odmowa została zgłoszona przed mianowaniem eksperta do takiej misji.
10. Gdy Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych otrzyma wniosek od Zgromadzenia Państw Stron lub Nadzwyczajnego Zgromadzenia Państw Stron, powinien w porozumieniu z Państwem Stroną, do którego wniosek jest skierowany, powołać członków misji oraz jej szefa. Obywatele Państw Stron, które składają wniosek dotyczący misji śledczej, oraz obywatele Państw, których wniosek bezpośrednio dotyczy, nie mogą być członkami misji. Członkowie misji śledczej korzystają z przywilejów i immunitetów określonych w artykule VI Konwencji o przywilejach i immunitetach Narodów Zjednoczonych z dnia 13 lutego 1946 roku.
11. Po otrzymaniu co najmniej 72 godzinnego powiadomienia o misji, członkowie misji powinni jak najszybciej udać się na terytorium Państwa Strony, do którego skierowano wniosek. Państwo Strona podejmie wszelkie niezbędne środki administracyjne w celu zapewnienia misji odpowiednich warunków do przyjęcia, transportu i zakwaterowania. Będzie również, w miarę możliwości, odpowiedzialne za bezpieczeństwo członków misji, gdy znajdują się na terytorium objętym jego nadzorem.
12. Bez uszczerbku dla suwerenności Państwa Strony, do którego skierowano wniosek, misja śledcza może wprowadzać na jego terytorium jedynie sprzęt, który będzie używany wyłącznie do zbierania informacji dotyczących podejrzeń naruszenia postanowień traktatu. Misja musi uprzednio poinformować odpowiednie Państwo

Stronę, jaki sprzęt będzie używany w trakcie misji.

13. Państwo Strona, do którego skierowano wniosek, podejmie wszelkie działania, aby umożliwić członkom misji spotkanie z wszystkimi osobami, które mogą posiadać informacje dotyczące podejrzewanych naruszeń.
14. Państwo Strona, do którego skierowano wniosek, zapewni misji dostęp do wszystkich obszarów i instalacji pod jego nadzorem, gdzie mogą zostać zgromadzone istotne informacje dotyczące naruszenia postanowień traktatu. Udostępnienie dostępu będzie podlegać środkom, które Państwo Strona uzna za niezbędne w celu ochrony:
 - a) sprzętu, informacji i wrażliwych obszarów;
 - b) obowiązków konstytucyjnych, które mogą obciążać Państwo Stronę w zakresie praw własności, przeszukiwań, zajęć i innych praw konstytucyjnych;
 - c) fizycznej ochrony i bezpieczeństwa członków misji.
15. Jeśli Państwo Strona do którego skierowano wniosek zdecyduje się na zastosowanie takich środków, uczyni wszystko, co rozsądne, aby wykazać przestrzeganie Traktatu za pomocą innych środków.
16. Chyba że uzgodniono inaczej, misja śledcza nie może przebywać na terytorium Państwa Strony dłużej niż 14 dni, a czas przebywania w jednym miejscu nie może przekroczyć siedmiu dni.
17. Informacje przekazane w zaufaniu, które nie dotyczą misji śledczej, będą traktowane jako poufne.
18. Misja śledcza przekaze swoje ustalenia przez Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych Zgromadzeniu Państw Stron lub Nadzwyczajnemu Zgromadzeniu Państw Stron.
19. Zgromadzenie Państw Stron lub Nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron zbada wszystkie istotne dane, w szczególności raport misji śledczej, i może poprosić Państwo Stronę, do którego skierowano wniosek, o podjęcie działań w celu

naprawienia naruszenia postanowień traktatu w wyznaczonym terminie.

20. Zgromadzenie Państw Stron lub Nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron może zalecić odpowiednim Państwom Stronom podjęcie działań i zastosowanie środków mających na celu wyjaśnienie sprawy lub osiągnięcie rozwiązania zgodnego z prawem międzynarodowym, w tym poprzez rozpoczęcie odpowiednich procedur. Jeśli naruszenie wynika z okoliczności, na które Państwo Strona, do którego skierowano wniosek, nie ma wpływu, Zgromadzenie Państw Stron lub Nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron może zalecić odpowiednie działania, takie jak środki współpracy określone w artykule 6.

21. Zgromadzenie Państw Stron lub Nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron będzie dążyć do podjęcia decyzji w sprawach przewidzianych w ust. 18 i ust. 19 na zasadzie konsensusu lub, jeśli to będzie niemożliwe, na podstawie większości dwóch trzecich głosów obecnych Państw Stron, które wezmą udział w głosowaniu.

Artykuł 9

Krajowe środki stosowania

Każde państwo, które jest stroną, podejmuje odpowiednie środki ustawodawcze, administracyjne i inne, w tym nakładanie sankcji karnych, aby zapobiec lub przeciwdziałać wszelkim działaniom, które mogłyby być wykonywane przez osoby lub na terytoriach pod jego jurysdykcją lub kontrolą, a które są zabronione na mocy tego traktatu dla państw stron.

Artykuł 10

Rozstrzyganie sporów

1. Państwa, które są stronami, prowadzą wzajemne konsultacje i współpracują w celu rozwiązania wszelkich sporów, które mogą pojawić się w związku z zastosowaniem lub interpretacją tego traktatu. Każde państwo, które jest stroną, może przedstawić spór Zgromadzeniu Państw Stron.
2. Zgromadzenie Państw Stron może przyczynić się do rozstrzygnięcia sporu za pomocą środków, które uzna za stosowne, w tym poprzez zaoferowanie mediacji, zwracając się do wszystkich państw stron, aby uruchomiły wybraną przez siebie

procedurę rozstrzygania sporu oraz składając zalecenia dotyczące maksymalnego okresu trwania uzgodnionej procedury.

3. Niniejszy artykuł nie narusza postanowień tego traktatu dotyczących pomocy i wyjaśnień w kwestiach zgodności z postanowieniami traktatu.

Artykuł 11

Zgromadzenie Państw Stron

1. Państwa, które są stronami, spotykają się regularnie, aby badać wszystkie kwestie związane z zastosowaniem lub wykonaniem tego traktatu. Obejmuje to:
 - a) funkcjonowanie i status tego traktatu;
 - b) kwestie wymienione w raportach sporządzonych zgodnie z postanowieniami tego traktatu;
 - c) międzynarodową współpracę i pomoc, o których mowa w artykule 6;
 - d) rozwój technologii oczyszczania z bomb lotniczych;
 - e) wnioski składane przez państwa strony na mocy artykułu 8; oraz
 - f) decyzje dotyczące wniosków wspomnianych w artykule 5.
2. Rok po wejściu w życie tego traktatu, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych zwołuje pierwsze Zgromadzenie Państw Stron. Do czasu pierwszej Konferencji Przeglądowej Sekretarz Generalny corocznie zwołuje późniejsze Zgromadzenia.
3. Na mocy postanowień artykułu 8 Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych może zwołać nadzwyczajne Zgromadzenie Państw Stron.
4. Państwa, które nie są stronami tego traktatu, a także Organizacja Narodów Zjednoczonych i inne odpowiednie organizacje międzynarodowe, organizacje regionalne, Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża i odpowiednie organizacje pozarządowe mogą zostać zaproszone jako obserwatorzy na te zgromadzenia, zgodnie z przyjętym regulaminem.

Artykuł 12

Konferencja Przeglądowa

1. Pięć lat po wejściu w życie tego traktatu Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych zwołuje Konferencję Przeglądową. Kolejne Konferencje Przeglądowe są zwoływane na wniosek jednego lub więcej państw stron przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, pod warunkiem, że okres między dwiema Konferencjami Przeglądowymi nie będzie krótszy niż pięć lat. Wszystkie państwa strony tego traktatu są zapraszane na każdą Konferencję Przeglądową.
2. Konferencja Przeglądowa ma na celu:
 - a) przegląd funkcjonowania i statusu tego traktatu;
 - b) sprawdzenie, czy istnieje potrzeba zwołania nadzwyczajnych Zgromadzeń Państw Stron, jak określono w drugim ustępie artykułu 11, oraz ustalenie okresu pomiędzy tymi Zgromadzeniami;
 - c) podejmowanie decyzji dotyczących wniosków wspomnianych w artykule 5; oraz
 - d) przyjęcie w razie potrzeby końcowego raportu, zawierającego wnioski dotyczące stosowania tego traktatu.
3. Państwa, które nie są stronami tego traktatu, a także Organizacja Narodów Zjednoczonych i inne odpowiednie organizacje międzynarodowe, organizacje regionalne, Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża i odpowiednie organizacje pozarządowe mogą zostać zaproszone jako obserwatorzy na każdą konferencję, zgodnie z przyjętym regulaminem.

Artykuł 13

Zmiany

1. Po wejściu w życie tego traktatu, każde państwo, które jest stroną, może w dowolnym czasie zaproponować zmiany. Każda propozycja zmiany jest przekazywana Deposytariuszowi, który informuje o niej wszystkie państwa strony i pyta, czy według ich opinii należy zwołać Konferencję Zmian w celu rozpatrzenia

propozycji. Jeżeli większość państw stron, nie później niż 30 dni po zawiadomieniu o propozycji, poinformuje Depozytariusza, że popiera dalsze rozpatrzenie propozycji, zwołuje się Konferencję Zmian, na którą zapraszane są wszystkie państwa strony.

2. Państwa, które nie są stronami tego traktatu, a także Organizacja Narodów Zjednoczonych i inne odpowiednie organizacje międzynarodowe, organizacje regionalne, Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża i odpowiednie organizacje pozarządowe mogą zostać zaproszone jako obserwatorzy na tę Konferencję Zmian, zgodnie z przyjętym regulaminem.
3. Konferencja Zmian odbywa się bezpośrednio po Zgromadzeniu Państw Stron lub po Konferencji Przeglądowej, chyba że większość państw stron zażąda wcześniejszego zwołania.
4. Każda zmiana tego traktatu jest przyjmowana większością dwóch trzecich głosów państw stron, które biorą udział w Konferencji Zmian i oddają swój głos. Depozytariusz informuje państwa strony o każdej przyjętej zmianie.
5. Zmiana tego traktatu wchodzi w życie dla wszystkich państw stron, które ją zaakceptowały, w dniu złożenia dokumentu o akceptacji przez większość państw stron, a dla każdego innego państwa strony w dniu złożenia jego dokumentu akceptacji.

Artykuł 14

Koszty

1. Koszty Zgromadzeń Państw Stron, Nadzwyczajnych Zgromadzeń Państw Stron, Konferencji Przeglądowych i Konferencji Zmian ponoszą państwa strony oraz państwa, które nie są stronami tego traktatu, a biorą udział w zgromadzeniach lub konferencjach, zgodnie z podziałem kosztów dostosowanym do okoliczności w ramach ONZ.
2. Koszty ponoszone przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych w związku z artykułami 7 i 8 oraz koszty misji badawczych są pokrywane przez państwa strony, zgodnie z podziałem kosztów dostosowanym do okoliczności w ramach ONZ.

Artykuł 15

Podpisanie

Niniejszy traktat, który został podpisany w Warszawie, Polska, 28 września 2039 r., będzie otwarty do podpisania przez wszystkie państwa w Rotterdamie, Holandia, 14 maja 2040 r., a jego wejście w życie będzie miało miejsce 14 sierpnia 2040 r. w Siedzibie Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku.

Artykuł 16

Ratyfikacja, przyjęcie, zatwierdzenie lub przystąpienie

1. Ten traktat podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu przez sygnatariuszy.
 2. Traktat jest otwarty do przystąpienia przez każde państwo, które nie jest sygnatariuszem.
 3. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia są składane Deposytariuszowi.
-

Artykuł 17

Wejście w życie

1. Traktat wchodzi w życie w pierwszym dniu szóstego miesiąca po złożeniu 40. aktu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.
 2. Dla każdego państwa, które złoży akt ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia po dacie złożenia 40. aktu, traktat wchodzi w życie w pierwszym dniu szóstego miesiąca po złożeniu przez to państwo aktu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.
-

Artykuł 18

Tymczasowe stosowanie

Państwo może, w momencie ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia traktatu, lub w momencie przystąpienia, zadeklarować, że tymczasowo zastosuje pierwszy ustęp artykułu 1 w oczekiwaniu na wejście w życie traktatu.

Artykuł 19

Zastrzeżenia

Nie można składać zastrzeżeń do żadnych artykułów tego traktatu.

Artykuł 20

Czas trwania i wystąpienie

1. Traktat obowiązuje przez czas nieokreślony.
 2. Każde państwo, które jest stroną, ma prawo, w ramach swojej suwerenności narodowej, wystąpić z tego traktatu. Wystąpienie musi zostać zgłoszone innym państwom stronom, Depozytariuszowi oraz Radzie Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych. Akt wystąpienia musi zawierać pełne wyjaśnienie powodów tego wystąpienia.
 3. Wystąpienie wchodzi w życie po sześciu miesiącach od złożenia aktu wystąpienia u Depozytariusza. Jeśli jednak po upływie tych sześciu miesięcy państwo występujące stanie się stroną w konflikcie zbrojnym, wystąpienie wchodzi w życie dopiero po zakończeniu tego konfliktu.
 4. Wystąpienie państwa, które jest stroną traktatu, nie wpływa w żaden sposób na obowiązek przestrzegania przez nie zobowiązań wynikających z odpowiednich zasad prawa międzynarodowego.
-

Artykuł 21

Depozytariusz

Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych jest wyznaczony przez strony traktatu na Depozytariusza tego traktatu.

Artykuł 22

Teksty autentyczne

Oryginał tego traktatu, którego teksty w językach arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim są równie autentyczne, jest składany u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Erik van Loon z 14mei.nl opracował ten projekt tekstu na 85. rocznicę bombardowania Rotterdamu (14 maja 1940). Czwartego dnia niemieckiej inwazji niszczycielski nalot w zaledwie 15 minut zamienił zabytkowe centrum miasta w ruiny, co doprowadziło do kapitulacji Holandii. Teraz, 85 lat później, Van Loon przedstawia „Traktat przeciw Bombom Lotniczym”. W ramach „Four Days In May” zainteresowani mogą podpisać traktat w Berlinie (11 maja), Warszawie (12 maja) i Rotterdamie (14 maja).